

Riigikontrolör Alar Karise vastus Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni ja Vabaerakonna fraktsiooni liikmete arupärimisele auditi „Muuga konteinerterminali 17. kai rajamine“ põhjal tehtud järelduste kohta Tallinna Sadamas 19. oktoobril 2015

Austatud Riigikogu esimees
Head Riigikogu liikmed

Tänavu 16. septembril esitasid 3 Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni ja 2 Vabaerakonna fraktsiooni liiget mulle arupärimise, mis käsitleb Riigikontrolli 2012. aastal avalikustatud auditit „Muuga konteinerterminali 17. kai rajamine“.

Arupärimisega soovitakse teada, kas ja kuidas võtsid ASi Tallinna Sadam osalust valitsenud minister ja ASi Tallinna Sadam nõukogu arvesse Riigikontrolli aruandes esitatud tähelepanekuid ning soovitusi.

Arupärimisele vastamiseks esitas Riigikontroll ametliku päringu Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile ning vaatas läbi ASi Tallinna Sadam nõukogu koosolekute materjalid ja protokollid ajavahemikul 6 kuud enne ja pärast auditiaruande avalikustamist.

Vastan küsimustele nende esitamise järjekorras.

Küsimus: Milliseid muutusi on pärast 2012. aasta eelnimetatud auditit majandus- ja kommunikatsiooniministerium koos ettevõtte nõukoguga teinud? Kas antud auditi valguses alustas tollane majandus- ja kommunikatsiooniminister kiiret ja konstruktiivset koostööd puuduste likvideerimiseks? Milliseid positiivseid näiteid tooksite esile?

Vastan. Arupärimisele vastamiseks küsis Riigikontroll Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumilt, kas ja milliseid konkreetseid abinõusid võttis toonane minister kasutusele, et auditiga leitud puudusi ASi Tallinna Sadam juhtimises, omanikujärelevalves ja töökorralduses edaspidi vältida.

Samuti pärisime, kas ja milliseid korraldusi andis toonane minister ASi Tallinna Sadam nõukogule, et omanikujärelevalvet tõhustada.

Seejuures palusime viidata asjakohastele dokumentidele, allikatele või korraldustele, mis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi vastuse paikapidavust kinnitaksid.

Ministeriumi vastuskirjast selgub, et AS Tallinna Sadam on auditi järel teinud muudatusi hangetealases töökorralduses, kuid lisatud pole ühtegi viidet ega materjali, millest nähtuks, kas muudatused on algatanud auditi avalikustamise ajal osalust valitsenud minister või ASi Tallinna Sadam nõukogu.

ASi Tallinna Sadam juhatus on omal initsiatiivil loonud auditi järel äriühingus hankejuhi ametikoha. Samuti on AS Tallinna Sadam väidetavalt üle vaadanud oma tüüplepingud ning hankedokumentide vormid.

Lisaks eeltoodule teatas läinud nädala reede õhtul Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium Riigikontrolile, et on riigihankega otsimas erikontrolli läbiviijat, kes hindaks, kas ASis Tallinna Sadam aastatel 2005–2015 sõlmitud lepingud on

õiguspärased. Erikontrolli käigus plaanitakse hinnata ka Muuga konteinerterminali 17. kai ehitusega seotud lepinguid.

Teine küsimus: Nõukogul oli võimalus peale eeltoodud auditi avalikustamist teha juhatuse töökorralduses vastavaid muudatusi. Milliseid muudatusi rakendati?

Vastan. ASi Tallinna Sadam nõukogu arutas Riigikontrolli aruande eelnõu vahetult enne auditi avalikustamist ning vahetult pärast avalikustamist.

Nõukogu koosolekute protokollidest nähtub, et nõukogu ei rakendanud ühtegi muudatust ASi Tallinna Sadam juhtimises ega töökorralduses.

ASi Tallinna Sadam juhatuse tellitud õigusanalüüsile tuginedes otsustas nõukogu ühehäälselt, et ASi Tallinna Sadam juhatuse Muuga sadama idaosa laiendamise seonduvalt hoolsuskohustust täitnud, äriühingule ei ole tekitatud kahju ning seetõttu pole ka põhjendatud kahju hüvitamise nõude esitamine juhatuse liikmete vastu.

Kolmas küsimus: Auditis toodi välja, et rikuti riigihangete seadust korduvalt, tehti majanduslikult kahjulikke otsuseid ning juhatuse rikkus ka hoolsuskohustust. Milline on üldse vastavate näidete valguses nõukogu vastutus? Kas see on täna piisav või vajaks see Riigikontrolli arvates õiguslikult täpsemat regulatsiooni?

Vastan. Riigi äriühingu nõukogu liikme vastutuse küsimusi saab tinglikult vaadelda kaheksa osana: vastutus äriühingu ees ja vastutus omaniku ees.

Vastutust äriühingu ees reguleerib äriseadustik, mille § 327 ütleb järgmist. Tsiteerin: „Nõukogu liikmed, kes on oma kohustuste rikkumisega tekitanud kahju aktsiaseltsile, vastutavad tekitatud kahju hüvitamise eest solidaarselt. Nõukogu liige vabaneb vastutusest, kui ta tõendab, et on oma kohustusi täitnud korraliku ettevõtja hoolsusega.“ Tsitaadi lõpp.

Riigi äriühingu nõukogu liikme vastutuse omaniku ehk Eesti riigi ees peaks täpsemalt sätestama riigivaraseadus. Sõna „vastutama“ esineb riigivaraseaduses ühes või teises vormis 25 korral.

21 korda mainib seadus vastutavat ministrit, üks kord räägitakse registri vastutavast töötlejast. Sõna „vastutus“ esineb riigivaraseaduses paraku vaid kaks korda ja kumbki kord pole seotud riigi äriühingu nõukogu liikme tegevusega.

Siiski ei ole minu hinnangul peamine küsimus selles, kas nõukogu liikme vastutus on piisavalt konkreetselt reguleeritud või mitte.

Peamine küsimus on minu arvates, kas omanik näeb või ei näe vajadust õigustatud juhtudel nõukogu liikme suhtes vastutust rakendada.

Läbi aastate on avalikkuse ette tulnud mitmeid juhtumeid, kus riigi äriühingu nõukogu ei ole oma järelevalveülesande täitmisega hakkama saanud.

Peaaegu alati silmas kunagisi riigile kuulunud äriühinguid nimega Werol ja Eesti Viljasalv.

Seni ei ole riik mitte kunagi ühegi nõukogu liikme puhul vastutust rakendanud.

Lugupeetud Riigikogu liikmed, küsimus vastutusest on paljuski hoopis teile. On teie arutada ja otsustada, kas senine praktika riigi äriühingu nõukogu liikme vastutuse küsimustes on teie jaoks sobiv või mitte.

Kui mitte, on samuti teie valik, kas näete lahendust regulatsioonide täpsustamises või lihtsalt olemasolevate täitmise nõudmises.

Täna kuulamast!